

De tempel van de barmhartigheid

Dierbaren!

Het Jubeljaar van de Barmhartigheid trekt mijn aandacht op de manier waarop Sint Benedictus ons vraagt dit mysterie te beleven als cisterciënzermonniken en -monialen. We zullen dit thema van de barmhartigheid nog verder uitdiepen tijdens de Cursus voor Oversten in juli met als titel *Nooit wanhopen aan Gods barmhartigheid* (RB 4,74) en zeker ook tijdens de Cursus Monastieke Vorming.

Telkens ik kloosters bezoek, zoals dit jaar in Vietnam, Brazilië, Ethiopië en in Europa laat ik me door dit thema leiden in de *lectio divina* en in de meditatie, en probeer ik dit met jullie te delen. Volgens de leerschool van Paus Franciscus moet de barmhartigheid voor ons een criterium zijn om onze eigen manier van leven te beoordelen, maar ook de omstandigheden waarin we ons bevinden, en in het algemeen de geschiedenis van de mensen, van de gemeenschappen, van de Kerk en van de hele wereld. De menselijkheid in ons en rondom ons, die zoals de beroofde man in de parabel halfdood is achtergelaten, heeft dringend nood aan Christus, aan de goede Samaritaan die door mens te worden en te sterven op het kruis, ons nabij komt om ons in zijn verrijzenis het leven terug te geven (cfr. Lc 10,30-37).

Midden in de tempel

In de Regel van Benedictus zijn er veel passages die handelen over Gods barmhartigheid, of over de barmhartigheid van de abt en tussen de broeders onderling. In deze brief zou ik me willen concentreren op een punt waarover ik de laatste maanden al veel gemediteerd heb. In hoofdstuk 53 van de Regel, waar het gaat over het onthaal van de gasten, en dus over de betekenis van het klooster voor de wereld, bepaalt Benedictus dat de abt en heel de gemeenschap, na de gast zowel op geestelijk als op materiaal vlak van al het nodige te hebben voorzien, de voetwassing moet verrichten zoals de Heer het heeft voorgedaan. En na dit gebaar moet heel de gemeenschap dit vers zingen: *Suscepimus, Deus, misericordiam tuam, in medio templi tui* - Wij hebben, o God, uw barmhartigheid ontvangen in het midden van uw tempel. (Ps 48,10; RB 53,14) Voor Benedictus is het klooster dus de tempel van Gods barmhartigheid. De gemeenschap wordt tempel van barmhartigheid als ze zich neerbuigt om de voeten te wassen van de armoede van de eigen medebroeders en medezusters, en van iedereen. Het is zo dat het klooster Gods barmhartigheid ontvangt voor de hele wereld.

Het klooster is voor Benedictus niet alleen "school voor de dienst van de Heer" in de zin dat men er de Heer leert dienen, maar ook, en misschien vooral, omdat het een plaats is waar men leert de mens te dienen zoals God hem dient, zoals Christus hem dient.

Bemerken we in de eerste plaats hoe Benedictus in deze passage de zaak helemaal omkeert. Nadat de abt en de hele gemeenschap het meest nederige werk van barmhartigheid, dat van de voetwassing, verricht hebben, worden de monniken uitgenodigd een vers te zingen waarin wordt verkondigd dat zij het zijn die Gods barmhartigheid ontvangen hebben. Hier raken we aan het mysterie van de barmhartigheid zoals Christus het verkondigd en geopenbaard heeft: Elke daad van barmhartigheid die wij verrichten voor onze naaste, verdwijnt in het niets bij de grenzeloze barmhartigheid die God ons betoont. Ook als we elkaar de voeten wassen, of de gasten, de armen, de pelgrims... de voeten wassen, mogen we nooit vergeten dat God ons het eerst heeft liefgehad, dat Jezus ons het eerst de voeten heeft gewassen door zijn zelfgave op het kruis, in de eucharistie, in het doopsel en in alle sacramenten.

Het monastiek leven zou dit bewustzijn altijd in ons moeten bevorderen. Monnik is hij die zich herinnert, wanneer hij zijn broeders of zusters dient, dat hij het eerst is bediend, bemind, vergeven door God in Christus Jezus. Terwijl we geven, brengen we in herinnering dat we eigenlijk ontvangen, terwijl we beminnen, brengen we in herinnering dat we bemind zijn, terwijl we vergeven, brengen we in herinnering dat we vergeven zijn, terwijl we barmhartigheid betonen, brengen we in herinnering dat wijzelf barmhartigheid ontvangen. En dat niet zozeer van mensen, maar van God: "O God wij hebben uw barmhartigheid ontvangen in het midden van uw tempel." Deze herinnering is een lofzang, een dankzegging, een eucharistie, het is een ingesteldheid van het hart die elke dienst en alle geduld dat we opbrengen in de gemeenschap en daarbuiten, vervult met vreugde en dankbaarheid. De geestelijke en lichamelijke werken van barmhartigheid die we beoefenen, zowel persoonlijk als in gemeenschap, zouden niets anders moeten zijn dan het overlopen van Gods barmhartigheid, die altijd onze maat, ons hart, onze verdienste overstijgt. Het is alsof we aan iedereen kunnen zeggen: ik kan je alles geven, want Gods gave is altijd overvloedig en onuitputtelijk. Zoals een vers uit psalm 63 het uitdrukt: "Uw genade (*hesed*) gaat boven dit leven, en mijn lippen zullen uw lof zingen" (Ps. 63,4). Elke morgen wanneer ik opsta om naar het gebed te gaan, herhaal ik dit vers.

Benedictus plaatst dit bewustzijn centraal in ons leven en in onze roeping. We weten dat voor Hem de tempel van God niet alleen de kerk is, of de kapel, maar heel het klooster. Hij gaat zelfs zover te vragen dat we elk gebruiksvoorwerp zouden behandelen als het vaatwerk dat aan de altaardienst gewijd is (cf. RB 31,10). Alles is heilig in ons leven en in het leven van elke christen, want alles is Tempel van Gods barmhartigheid. De barmhartigheid van God, die in Christus elke verloren mens, elke verloren zoon tegemoet komt, heeft heel de wereld tot heilige ruimte van Goddelijke Aanwezigheid gemaakt. Heel de wereld is dus Tempel van God, plaats waar God aanwezig komt, waar Hij bij ons is, waar Hij voor ons zorgt en waar Hij van ons vraagt dat we Hem als Barmhartigheid zouden ontvangen. Jezus Christus is de Barmhartigheid van de Vader die altijd en overal heel de mensheid tegemoet komt en die zo wil ontvangen worden.

Het feit dat Benedictus vraagt ons dit in herinnering te brengen, niet in de kerk van het klooster, en ook niet binnen het slot, maar daar waar de wereld via de gasten, via de armen, de pelgrims het klooster binnenkomt, is precies om ons te leren in ons leven een centrale plaats te geven aan het ontvangen van Gods barmhartigheid, die de hele wereld heiligt. Alleen op die manier zullen de specifieke heilige plaatsen van het klooster, de

monastieke plaatsen, niet ontheiligd worden door een farizeïsche ingesteldheid die gelooft dat God ons zou kunnen bezoeken en beminnen om andere redenen dan onze armoede en zijn barmhartigheid. Alleen op die manier zal ons toegewijd zijn door de monastieke professie niet opgesloten geraken in een ivoren toren. Benedictus herinnert ons eraan dat we monniken en monialen zijn omdat we meer dan allen nood hebben aan Gods barmhartigheid die de voeten van anderen wast. De tempel van het klooster is geen tempel van rechtvaardigheid, noch van perfectie en heiligheid, maar de tempel van de barmhartigheid die God ons geeft en die we ontvangen voor onszelf, onder elkaar, en met en voor allen.

De terechte zelfbeschuldiging

In dit verband ben ik getroffen door de voortdurende nadruk van de woestijnvaders op de zelfbeschuldiging. Ik mediteer vaak over een vaderspreuk waarin Abba Poimen spreekt over zijn gemeenschap: "In dit huis zijn alle deugden binnengeraakt, behalve één, en zonder deze kan de mens nauwelijks standhouden." Men vroeg hem wat deze deugd dan wel was, en hij antwoordde: "Dat de mens zichzelf beschuldigt." (Poimen 134) Vaak bevinden we ons op een dood punt op onze persoonlijke weg en als gemeenschap. Het lukt niet om voortgang te maken, en men vraagt zich af waarom. Waarom lukt het deze persoon of deze gemeenschap niet bepaalde problemen te overwinnen? Waarom zijn we nog steeds niet verder dan aan het begin? We proberen te begrijpen wat er niet gaat, en welke oplossing we nog kunnen vinden, nu we er al zoveel geprobeerd hebben en zonder succes. We worden als de profeet Bileam, die de engel niet ziet die zijn weg verspert, en dan maar boos wordt op zijn ezelin en die slaat, terwijl hijzelf zou moeten kijken wat het probleem is, tot de ezelin van God de gave van het woord krijgt om het hem te openbaren (cf. Nu 22,21-35). Welnu, ook wij, ook onze gemeenschappen zouden, vooraleer we te allen prijze het probleem willen oplossen dat onze weg verspert, moeten beginnen met nederig toe te geven dat het probleem in onszelf zit. Het ware obstakel voor onze bekering zit in het feit dat we denken geen bekering nodig te hebben, en dat het de anderen zijn die zouden moeten veranderen. De ware hindernis bestaat erin dat we de anderen beschuldigen in de plaats van onszelf.

En toch doet heel de monastiek traditie, heel de christelijke traditie, van de woestijnvaders tot Benedictus, tot Bernardus en zelf tot paus Franciscus toe, niets anders dan ons de les van het evangelie doorgeven: rechtvaardig is niet hij die zonder zonde is, maar hij die zijn eigen zonde erkent en een ander niet beschuldigt. In een andere vaderspreuk zegt Abba Anub dat er een soort rechtvaardigheid is die de gebreken van de broeder kan doen verdwijnen. Ze vragen hem: "Wat is deze rechtvaardigheid?" en de ouderling antwoordt: "Altijd zichzelf beschuldigen (cf. Poimen 98).

Natuurlijk moet men de zelfbeschuldiging die de monastieke traditie van ons vraagt niet verwarren met een ongezonde minachting van zichzelf, vol scrupules en droefheid, die op zichzelf geplooid is en geen hoop of verlangen kent, want deze laatste opent zich niet met nederigheid en vertrouwen voor de barmhartigheid van de Vader.

Een gebrek aan bereidheid zichzelf te beschuldigen, en nederig de eigen fouten en zonden, de eigen ontrouw te erkennen, leidt tot verblinding die een liefdevol en barmhartig kijken naar de anderen in de weg staat. Deze houding leidt vaak tot verdeeldheid binnen gemeenschappen, of tot verdeeldheid tussen één gemeenschap en

de andere. Dit wordt duidelijk aangetoond door de geschiedenis van de Kerk en de geschiedenis, ook de recente, van onze Orde.

Het erge van een dergelijke houding bestaat hierin dat wie zichzelf niet beschuldigt, wie niet nederig zijn eigen armoede en zondigheid erkent, en zijn nood aan bekering, zichzelf afsluit van de barmhartigheid, deze ervaring niet opdoet, en met de tijd zich steeds meer verhardt in een farizeïsche opvatting van rechtvaardigheid. Jezus heeft geopenbaard dat de ware rechtvaardigheid er niet in bestaat dat men gelooft rechtvaardig te zijn, maar dat men erkent het niet te zijn, want dit opent de mens voor de gave van de barmhartigheid van de Vader. En Hij heeft dit geopenbaard tot enkele ogenblikken voor zijn dood, wanneer Hij de goede moordenaar die naast Hem was gekruisigd, gerechtvaardigd heeft.

Dit heb ik ingezien toen ik dit jaar het Passieverhaal volgens Lucas overwoog voor de homilie van Palmzondag: "Er wordt vaak gediscussieerd over de verhouding tussen rechtvaardigheid en barmhartigheid. Welnu, deze moordenaar zegt tot zijn metgezel dat de straf die zij ondergaan terecht is. Voor Jezus is ze echter onrechtvaardig, want Hij is onschuldig. De goede moordenaar erkent en bevestigt de rechtvaardigheid voor hij om barmhartigheid vraagt. Hierbij is hij bereid zichzelf te beschuldigen. Onze gerechtigheid bestaat erin dat we onszelf beschuldigen, en niet de anderen. Deze gerechtigheid is voor God voldoende. God houdt er niet van ons te oordelen, maar Hij wil dat we onszelf beoordelen in waarheid en nederigheid. Als de gerechtigheid van de zelfbeschuldiging in ons aanwezig is, als we erkennen dat we niet rechtvaardig zijn, dan kunnen we ook de sprong maken van van de gerechtigheid naar het vertrouwen in Gods barmhartigheid. De goede moordenaar aanvaardt de rechtvaardigheid, maar hij smeekt om barmhartigheid. En zijn nederigheid, die zichzelf beschuldigt, die haar zonden opbiecht, maakt dat hij de barmhartigheid waardig is, waarvan hij weet dat hij ze niet waardig is, de barmhartigheid namelijk van de omhelzing van Christus die hem ontvangt in de eeuwige verbondenheid met Hem." (cf. Lc 23,39-43; homilie Palmzondag 2016)

Gods tussenkomst

Waarom opent deze houding persoonlijke en gemeenschappelijke situaties die geen voortgang maken en niet groeien? Eenvoudig omdat deze houding ons leven en het leven van de gemeenschap, en dus van de hele Orde, opent voor Gods tussenkomst, die steeds almachtig en barmhartig is, een grenzeloze tussenkomst van liefde voor ons, van volkomen zelfgave, van vermenigvuldiging van de wondertekenen die alleen Hij in ons en onder ons kan bewerken. Wat een wonder is de volheid van het eeuwige leven in gemeenschap met Hem, die Jezus schenkt aan de berouwvolle moordenaar! Wat een wonder is het feest van de vader voor zijn zoon die weer naar huis komt, en zichzelf onwaardig beschouwt om nog zoon genoemd te worden! Wat een wonder is Pinksteren voor de leerlingen die Jezus hadden verloochend en in de steek gelaten, en die zich nu nederig en vol berouw in het cenakel bevonden!

De barmhartigheid van God is een grenzeloze mogelijkheid tot redding en tot omvorming van ons leven en van onze gemeenschappen. We mogen niet bang zijn onze armoede, onze grenzen te erkennen en te benoemen, want dit opent onze deuren voor de barmhartige kracht van de Heilige Geest. Onze armoede is alleen maar een hindernis als we ze niet erkennen, want als we ze erkennen, vormt de Heer ze onmiddellijk om in een open deur waarlangs Hij binnenkomt om ons te beminnen en ons barmhartig te maken zoals Hijzelf barmhartig is.

De zelfbeschuldiging opent de situaties die vastzitten omdat God zich niet tevreden stelt met alleen maar te vergeven. Hij wil dat er door de vergeving een nieuwe weg geopend wordt. Hoe vaak heeft Jezus tot berouwvolle zondaars gezegd: "Uw zonden zijn vergeven, ga!". De trots verlamt de weg van personen en van gemeenschappen. Gods vergeving is niet alleen een wasbeurt die het vuil wegneemt, maar een genezing die ons toelaat te wandelen en te lopen met Christus, Hem te volgen op zijn weg van goede en barmhartige Herder die de hele wereld verzoent. Wie zijn eigen armoede erkent, wie zich opent voor de barmhartigheid van de Vader, begint een weg van verzoening zonder grenzen, in navolging van Christus die de hele mensheid met God verzoend heeft. Een persoon of een gemeenschap die de weg van de broederlijke verzoening gaat, maakt het goed, al blijft alles broos, onvolmaakt en vol beperkingen. De verzoening is als een voortdurende verrijzenis, het is de voortdurende herschepping van de liefde, het echte wonder van God tussen ons en, via ons, in de wereld.

De liefde van Christus als gemeenschappelijk project

Benedictus vraagt ons dus elkaar de voeten te wassen, met andere woorden iedereen te dienen en te onthalen, met het bewustzijn dat het aan ons is dat God zijn barmhartigheid betoont. En Hij wil dat in deze symbolische daad de ware en diepe identiteit van het klooster uitgedrukt wordt, van de gemeenschap als tempel van God, als verblijfplaats waar de barmhartige God aanwezig komt die de hele mensheid schept en verlost.

Ik word getroffen door de absoluteheid van dit voorschrift in de Regel: "De voetwassing van alle gasten wordt verricht zowel door de abt als door de hele gemeenschap." (RB 53,13) *Heel de gemeenschap* moet de voeten wassen van *alle gasten*. Een voorschrift dat overdreven is, onmogelijk om het werkelijk uit te voeren. Welke gemeenschap samen met zijn abt of abdis zou in staat zijn alle gasten de voeten te wassen? Er zit een soort evangelisch extremisme in dit voorschrift, hetzelfde dat ook de leerlingen in verwarring bracht toen Jezus hun de voeten begon te wassen. Het evangelisch extremisme van de liefde van Christus: "Jezus wist dat zijn uur gekomen was en gaf zijn leerlingen een bewijs van zijn liefde tot het uiterste" (cf. Joh 13,1). En zoals de voetwassing voor Jezus een symbolische voorafbeelding was van zijn dood op het kruis, van zijn eucharistie, van zijn overgang van deze wereld naar zijn Vader, van zijn Pasen, zo moet ook voor ons dit voorschrift van Benedictus, eerder dan een letterlijk uit te voeren praktijk, een gesteldheid van het hart voorstellen, om te beleven in alle omstandigheden, bij alle ontmoetingen, om samen te beleven, in gemeenschap.

Benedictus vraagt van ons dat we van de Christus van Pasen de voetwassing zouden aannemen als regel voor de gemeenschap, als gemeenschappelijk project, als een evangelische levenskeuze die allen samenbrengt voor allen. De abt en de gemeenschap worden geroepen om verenigd te zijn in het wezenlijke en universele project van de liefde van Christus, van de nederige liefde van Christus die zichzelf tot dienaar van allen heeft gemaakt om de barmhartigheid van de Vader in de wereld te laten komen en verlossing te brengen voor ons leven, onze gemeenschappen, voor de hele wereld, tempel van Gods barmhartigheid.

Dit voorschrift van de Regel is dus een provocatie. Benedictus lijkt er niet al te veel belang aan te hechten. Hij plaatst het niet aan het begin van zijn Regel, hij besteedt er geen apart hoofdstuk aan. Maar precies daarom is het belangrijk, want Jezus legt zijn liefde nooit op als een verplichting. Hij biedt ze nederig aan aan onze vrijheid, want men bemint pas echt als men vrij is dit te doen.

De voeten wassen van de anderen is op zich geen onmogelijk werk. Het vraagt niet veel kracht, geen grote middelen, niet veel tijd, geen speciale bekwaamheden. Het is een keuze van liefde, van de nederige liefde van Christus. Benedictus laat deze keuze evenwel samenvallen met de keuze voor verbondenheid in de gemeenschap, voor verbondenheid in gehoorzaamheid aan de oversten, aan de broeders en zusters, het is een verbondenheid in een levensproject. Deze ingesteldheid vraagt Benedictus in heel zijn Regel, in alle aspecten van ons leven en van onze roeping. Maar hier hebben we als het ware een symbolische synthese, die een licht werpt op al de rest, op het broederlijk leven, op het werk in het klooster, op het liturgisch en sacramenteel leven, op alle activiteiten en diensten die een christelijke en benedictijnse gemeenschap opneemt om Christus na te volgen die met zijn liefde van Pasen heel de menselijke realiteit omvormt. De wereld is vernieuwd door Christus de Verlosser in de mate dat het onthalen van de ander, van allen, een ervaring wordt van het onthalen van Gods barmhartigheid. Het nieuwe van Christus openbaart zich daar waar de dienst aan de naaste een belangeloze en dankbare ervaring wordt van de barmhartigheid van de Vader. De menselijke omgeving wordt tempel van God omdat we in Christus ontdekken dat het de liefde is die werkelijk goddelijk is, werkelijke heilig, want God is liefde, God is barmhartigheid. Dit discrete, nederige aanbod in de Regel, zoals in het evangelie, is te nemen of te laten. We zijn vrij. Maar wanneer onze persoonlijke en gemeenschappelijke vrijheid zich niet opent voor dit licht van Pasen op de waarheid en de volheid van onze christelijke en monastieke roeping, dan is het alsof alles het zwaartepunt verliest dat het leven in evenwicht houdt. De personen en de gemeenschappen die niet instemmen met het fundamenteel christelijke project van de eucharistie (dankzegging) die beleefd wordt door samen de voeten te wassen van allen, kunnen de ervaring niet opdoen van de barmhartigheid die komt om ons leven en onze gemeenschap om te vormen tot tempel van God, een gewijde en heilige plaats in de liefde van de Heilige Geest. Het is niet voor niets dat het cenakel, de plaats van de voetwassing en van de eucharistie, ook de plaats is van Pinksteren.

Diaconie, liturgie, verbondenheid

Men zou kunnen zeggen dat voor Benedictus de verbondenheid, *comunio, koinonia*, ademt met de twee longen van de diaconie en van de liturgie. De dienst van de voetwassing van allen bezielt de lofzang van het koor voor God om de gave van zijn barmhartigheid, en het is zo dat de verbondenheid in de gemeenschap leeft en groeit, en overgaat op de anderen. De verbondenheid is de barmhartigheid van God die we ontvangen door nederig elkaar te dienen en God te loven. De verbondenheid is de tempel van God, het heilige ruimte van zijn aanwezigheid, waar de goddelijke Barmhartigheid ervaren wordt in de broederlijke liefde en in de lof aan God. Men zou kunnen zeggen dat de gemeenschap die haar eenheid zoekt in de dienstbaarheid, zowel in de gemeenschap als naar buiten toe, haar vindt en beleeft in de weerklank van de liturgie. De rechtstreekse overgang van de voetwassing naar de lofzang van het vers uit ps. 48 toont aan dat de dienstbaarheid vanzelf tot liturgie wordt, gebed en lofzang tot God. De dienst aan de mens wordt onmiddellijk goddelijke dienst.

We zijn geroepen tot een gemeenschap van barmhartigheid die niet alleen de personen onderling verbindt, maar ook alles waar we doen met de handen en met het hart, in het werk en in het gebed.

Het feit dat Benedictus vraagt dat deze symbolische handeling verricht wordt door de abt samen met de gemeenschap, toont ook het diepe aanvoelen aan van het gezag en van de gehoorzaamheid in de monastieke gemeenschap. De abt moet geen leger aanvoeren, of een voetbalteam dat alle andere moet verslaan om het kampioenschap te winnen, met andere woorden een groep die macht heeft, een gesloten gemeenschap die uit is op eigenbelang en winst, of die alleen maar werkt aan haar eigen goede voorkomen, maar een gemeenschap van dienaars van de menselijkheid, vooral van de menselijkheid van de armen en de pelgrims - vandaag zou hij misschien geschreven hebben van de vluchtelingen en de migranten - "omdat men in hen Christus meer in het bijzonder ontvangt" (RB 53,15). Het lijkt alsof er hier een echo te horen is van de verwijt dat Jezus Petrus maakte toen deze niet aanvaardde dat Jezus onder ons is "als degene die bedient" (cf. Lc 22,27); "Als Ik je voeten niet mag wassen, kun je mijn deelgenoot niet zijn" (Joh 13,8). En als de abt Christus moet vertegenwoordigen, dan doet hij dit precies door zijn gemeenschap voor te gaan in de dienst van de voetwassing aan de anderen. De oversten van de kloosters worden geroepen om hun broeders en zusters voor te gaan en te leiden op de weg van een nederige en universele liefde, in het bewustzijn dat het vooral zo is dat de gemeenschap Christus tegemoet gaat en Hem ontvangt, Hij, de mensgeworden Barmhartigheid van de Vader.

Tempels van barmhartigheid heropbouwen

In een wereld waar haat en geweld voortdurend de menselijke gemeenschap vernietigen, door angst en wantrouwen te zaaien tussen mensen, in een wereld waar al te veel mensen fysiek en spiritueel "pelgrimeren", op zoek naar een verblijfplaats of naar zin voor hun leven, wat is daar dringender nodig dan gemeenschappen die ware tempels zijn van Gods barmhartigheid? De wereld heeft er nood aan dat wij trouw zijn in het bouwen van plaatsen waar de menselijke armoede en de goddelijke barmhartigheid elkaar kunnen ontmoeten en ontvangen.

Ik denk aan de tijd van sint Bernardus. Ook toen voelde de samenleving zich bedreigd, en Bernardus heeft aanvaard de kruistocht te prediken, die trouwens op een mislukking uitliep. Maar zijn belangrijkste inzet was niet de oorlog, maar de materiele en spirituele opbouw van mensen en plaatsen van barmhartigheid. Dit is de beste reactie op het geweld, op de terreur, op de angst voor de ander die onze samenleving doordringt, maar ook de beste reactie op een cultuur die onmenselijk wordt door de eigen technische perfectie, die de waardigheid en de diepste verlangens van het menselijk hart vergeet.

Meer dan ooit bestaat onze zending erin onze roeping te beleven in de geest van Benedictus, om samen verblijfplaatsen te bouwen waar God kan wonen met de mens en de armoede van elk hart kan troosten.

Moge de Koningin en Moeder van Barmhartigheid voor ons deze trouw en toewijding aan de liefde van Christus bekomen door haar voorspraak voor ons en voor allen, zoals in het cenakel met Pinksteren.

*Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
Generale Abt OCist*